

Motion till riksdagen 2025/26:2647

av Patrik Karlson (L)

Översyn av lagstiftningen gällande masshantering för cirkulär användning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda regelverket kring masshantering i syfte att underlätta cirkulär användning av massor och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Samhället genererar enorma mängder jord, sten och andra massor vid bygg- och anläggningsprojekt varje år. Enligt Naturvårdsverkets utredning från 2022 uppkommer årligen mellan 60 och 200 miljoner ton massor i Sverige. Trots att dessa massor utgör en potentiell resurs, hanteras de idag ofta som avfall vilket leder till ineffektiv resursanvändning. Nuvarande regelverk och praxis försvårar återanvändning av massor, vilket resulterar i onödiga transporter till deponi, ökat uttag av obrukat material och därmed negativa effekter för både ekonomi och miljö.

Gällande lagstiftning och tillsynspraktik kring masshantering präglas av flera hinder som motverkar cirkulär återvinning av massor. Naturvårdsverket konstaterar bl.a. att det råder svårigheter att bedöma om massor är avfall eller produkt, vilket skapar osäkerhet för verksamhetsutövare och myndigheter eftersom denna klassificering styr vilka regler som gäller. Vidare brister matchningen mellan utbud och efterfrågan på massor, mycket på grund av otillräcklig kunskap om massornas innehåll och lämpliga användningsområden, vilket gör att deponering upplevs som det enklaste eller rentav mest lönsamma alternativet i många fall.

Det saknas även ändamålsenlig planering och samordning. Verktyg för masshanteringsplanering är underutvecklade, och möjligheter att mellanlagra massor under längre tid är begränsade. Slutligen innebär dagens komplexa regelverk betydande tillsynsutmaningar; man ställs inför svåra avvägningar utan tillräckligt vägledningsstöd, samtidigt som förväntningarna på dem är höga. Sammantaget gör dessa faktorer att fullt

användbara massor alltför ofta klassas som avfall och går till spillo, istället för att komma till nytta i nya projekt.

Sverige behöver en uppdaterad syn på jord, sten, asfalt, betong och andra restmaterial från byggsektorn. Istället för att ses som ett avfallsproblem bör massorna betraktas som den resurs de är, en resurs som rätt använd kan spara enorma mängder nybrutet material, sänka koldioxidutsläppen och minska kostnaderna. Regelverket behöver ses över för att underlätta och stimulera en cirkulär hantering av massor.

Patrik Karlson (L)